

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se plačuje od četrstopne pete vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 96.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 29. aprila 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Politični in socijalni pomen Björnsonov.

Na drugem mestu priobčujemo kratek životopis umrlega norveškega pesnika Björnsona, apostola mednarodne pravičnosti. Prišel je v francosko prestolnico, katero je toliko ljubil, da bi se tam ozdravil od stare in trdovratne svoje bolezni, a našel je smrt. Avstrijski in še bolj ogerski Slovani žalujemo nad njegovo smrtjo. Saj je znano vsakemu slovan-skemu človeku pred in za Litvo, s kako gorečnostjo se je zavzel Björnson osobito v zadnjih letih za tlačene ogerske Slovence, kako je zagovarjal tudi Jugoslovane; in ne le teh; seznanil je celo Evropo z viteškimi deli, katere izvršujejo Madžari nad Rumuni, Nemci in Rusini na Ogorskem. Evropska javnost je bila na ogerske razmere opozorjena — in madžarsko nasilje je bilo vendar tuintam zabranjeno. Zategadelj spremlja slovanski svet z odkritosrčno žalostjo in sočutjem velikega pesnika h grobu, kateri se mu je odprl po dolgi in slavni življenjski poti.

V svoji domovini je bil Björnson že mnogo poprej slaven kakor je bilo njegovo ime v širjih slovanskih krogih sploh znano in popularno. Kot energični in čili politik je deloval za neodvisnost Norveške, kar se je končno tudi brez vsakega strela zgodilo, dasi si je Björnson kot republikanec želel republiko mesto monarhije. Umiral je z zavestjo, da je ta njegov najvišji cilj in sen življenja še v daleki bodočnosti. Ko se je pa vsled njegovega silno vplivajočega peresa in nedosežne zgovornosti godil na Norveškem preobrat in je bil kralj Oskar odstavljen, je Björnson videl, da bi se ostala Evropa težko spoprijateljila z norveško republiko; zato je pozabil v interesu domovine na svoje lastne srčne želje in je deloval s svojimi prijatelji in zastopniki norveškega naroda za ustoličenje kralja Hakona, kateremu je ostal do smrti zvest prijatelj. Saj se je Hakon tudi izkazal za zelo demokratičnega vladarja in ni nudi staremu republikanskemu levu povoda za pritožbe. Björnsona je v boju proti Švediji vrlo podpiralo rusko časopisje; od tistih časov se je pričelo njegovo zanimanje za slovanske zadeve in narode.

Björnson je bil velik nasprotnik vojne in še le pred nekaterimi dnevi je priobčila baronica Suttnerjeva njegova pisma, v katerih se je s pravim pesniškim poletom in navdušenjem zastavil proti vojskovanju, dasi ni sodil, da bi bilo to že v doglednem času odpravljeno. Ni nam skoro treba dostavljati, da je bil Björnson tudi apostol svobode v njenem najširšem pomenu in njegova pesem »Svobodi« se šteje med najlepše himne, katere je kedaj zapel kak velik poet. V ostalem je bil Björnson velik podpornik šol, glasitelj javne in zasebne pravosti, in se je tudi veliko ukvarjal z mladinsko vzgojo, zlasti glede tako kočljivega vprašanja, kako brez škode seznaniti mladino s seksualnim problemom.

Agitačna sila Björnsonova je bila naravnost ogromna. Ako se je šlo za kako važno vprašanje, je pisal, govoril, potoval in obiskal osebo za osebo. Veliko število političnih, socijalnih in нравnih naprav in predlogov Björnsonovih se ne da tu na tesnem prostoru omenjati. O njegovem življenju velja v resnici rek: »Nulla dies sine idea«.

Konečno še eno in drugo podrobnost o njegovem delovanju za avstrijske Slovence. »V habsburški državi«, je rekel pogosto, »morajo biti vsi narodi enakopravni in zadovoljni; od habsburške monarhije je odvisno, je li v Evropi mir ali vojna. Habsburžani ne smejo poznati v lastnem interesu več — ali manj vrednih narodov; to je za nje eksistenčno vprašanje«.

Lansko leto se je dal od čeških znancev in od »Pokretovega« uredništva natančno podučiti o razmerah na Hrvaškem, zlasti še o veleizdajniškem procesu in je pisal o tem v londonski »Times«. Veleizdajniški proces je imenoval »infamno zasledovanje«. O ogerskih narodnostnih razmerah se je obširno razpisal v »Märzu« in »Courrieru Européen«. Demaskirani madžarski vitezi so kričali, da je veliki Norvežan mistificiran in krivo poučen — toda verjel jim ni nikdo. V spominu je še članek Björnsonov v N. F. Presse: »Ungarns grösste Industrie«, kateri je uničujoča obsodba madžarskih nasilnosti. Na koncu članka apelira na cesarja, naj bi držal svojo obljubo in izvedel na Ogorskem pravično volilno reformo.

Z dalekega, skrivnostnega severa, kjer je doma enakopravnost in svoboda, je zasinila žarka luč sočutja in usmiljene pomoči ogerskim in južnim Slovanom . . . Milijoni se bomo spominjali velikega, resnega starca z rosnim očesom.

Povodenj v Srbiji.

Stalen belgrajski dopisnik »Nar. listov« poroča svojemu listu o strašni nesreči, ki je zadela minule dni Srbijo, sledeče: Vse naše politično življenje je na mah utihnilo vsled žalostnih poročil o povodnji v kragujevski okolici. Nesreča je nepopisna. Enake povodnji ni bilo v Srbiji od l. 1864, ko je poplavlila Morava, ki teče sredi kraljevstva, celo plovito Pomoravje z vsemi mesti in vasm. Toda Morava ne odnaša temveč prinaša kraju plodno zemljo kakor Nil Egiptu in pripravlja prebivalstvu bogato žetev v prihodnjih letih.

Drugače je v Kragujevcu. Tudi tam so tla rodovitna, ali povodnji tam ne naplavlajo prsti temveč jo odplavljajo; na polja in loke pa nanosijo pesek in kamenje. Tako je tudi sedaj. Reka Lepenica, katera izvira v pogorju glediškem nad Grižem in Levčem, je plitva voda; sploh je skoro popolnoma vsahnila od one dobe, kar so gozdovi na njenih bregih posekani. Struga se ji napolni z vodo samo ob deževju ali spomladi, ko kopni sneg.

Mesto Kragujevac leži na levem bregu Lepenice in je središče in srce ne le Šumadije temveč cele Srbije. Gornji del mesta leži na visokem bregu — to je staro mesto. Na ravnini pa se je sezidal in razširil moderni del mesta. Kragujevac šteje 25 tisoč prebivalcev; razvil se je vsled tega, ker je tu glavno trgovsko središče za srednjo in zapadno Srbijo. V Kragujevcu je tudi državna livarna za topove in tovarna za streljivo.

Nezgoda je prišla, ker se nahaja livarna za topove na ravnini na desnem bregu Lepenice. Ta nezgoda je pa imela še drugo za seboj. Nikdo ni maral svoj čas za opomine starih ljudi, da naj ne verujejo mladi oficirji potuhnjeni Lepenici, ki je že, kar oni (ljudje) pomnijo, nekoč poplavlila tudi gornji del mesta, celo trg. Nikdo se ni domislil, da bi pogozdovale opustošene gore. Nikdo si niti mislil ni, kaka nesreča se zna zgoditi, če se kedaj utrjajo težki oblaki. V tej brez briznosti in nepremišljenosti so postavili poleg livarne za topove še velikansko vojno tehniško tvornico za izdelovanje pušk, granat, nabojev in lafet, nadalje sedel in konjske oprave. Tu so uredili tudi vojnotehniško šolo, tu se nahaja vojašnica šumadijske divizije, vojaška in okrajna bolnišnica itd. Krog imenovanih tehniških vojnih zavodov je nagromadeno ogromno materijala za izdelovanje. V vsem tem so vloženi mnogi milijoni narodnega denarja, a sedaj je vse zatopila voda s kasernskimi sobami, konjskimi stajami in hlevi za rogato žival in drobnico, ki je služila za živilo vojakom, vred.

Nesreča je prišla nenadejano. Vojaštvo, pehota in kanonirji, je bežalo v strašnem teku na Metino brdo, da bi ušlo pogubi, prebivalstvo spodnjega mesta je begalo v gornji del, brez premisleka in obotavljanja, samo da si ohrani golo življenje. Kdor se je le količkaj mudil, je poginil v kalnih vodah. Mnogi so zlezli na strehe, a voda jih je dosegla i tam in jih je odplavila; kdo ve kam? Vojaštvo in policija sta hrabro vršila svojo dolžnost, reševala sta ljudem življenje in imetje. Mnogi so bili rešeni, a mnogi so tudi poginili, med njimi nekaj vojakov. Dosti je takih revežev-meščanov, ki so zgubili vse svoje premoženje. Iz vasi ob reki je pa voda odnesla dobesedno cele črede ovac in svinj, vse do zadnje.

Istočasno se je poplava razširila po vsej ravnini od Užice do Čačka, od Čačka do Kraljeva, od Raške na turški meji do Kraljeva.

Tudi reka Ibar je poplavlila mnogo vasi in odnesla črede drobnice z nekaterimi ljudi vred.

Na jugoiztoku, v okolici pirotski, je pa napravila ogromno škodo reka Nišava. Da bi bila nesreča še večja, je začela tudi reka Morava naraščati in kmalu je bilo krog Varvarina, Paračina in Čuprije pod vodo. Lepenica je podrla železniški nasip pri Lapovem in Morava je prekinila železniško progo med Jagodino in Čuprijo.

LISTEK.

† Björnstjerne Björnson.

Največjih nordskih pesnikov in mislecev eden je umrl. Lepota in moč njegovega jezika in mogočen temperament, to je zaneslo njegovo pesniško slavo preko mej njegove domovine. Njegov govorniški dar pa je utrdil njegovo slavo kot politika v lastni deželi. Politična samostojnost Norveške ter socijalno in nacionalno dvigovanje kmetijskega stanu so Björnsonovo delo, ker on je tisti, ki je premagal mnogobrojne protivnike, korak za korakom. Žilavost v političnem boju ima svoj primer v pesniškem slogu: on je bogat v posameznostih in kratek v celoti.

Björnson je bil rojen 2. dec. 1832 v Oesterladu, kjer je bil njegov oče župnik. Divje krasna planinska narava, v kateri je zrasel, se mu je v mladosti vcepila živo v srce. V dolgih zimskih nočeh severne svoje domovine so prišli vplivi domače hiše in temotne cerkvice k fantastičnim utisom narave. Jednakolično mu je potekala mladost. Biblija, nordska povest o junakih in narodne pripovedke so mu tvorile mladostno čtivo. Ko ga je oče pošiljal v Romsdal — kamor je bil prestavljen — v šolo, je začel mladič samostojno vstvarjati. Od l. 1852. je študiral v Kristianiji in tam je začel svoje delovanje kot književnik. Tam je vstvaril svojo prvo dramo »Valburg«, katero je pisal, ne da bi bil kedaj čital ali gledal kak igrokaz. In igro so — sprejeli. Značilno za Björnsonov značaj pa je, da je komad zopet kasiral in sežgal, ko je bil večkrat v gledališču v Bergenu.

L. 1857. je postal ravnatelj gledališča v Bergenu, a 1858. urednik lista »Bergenpost«. Tu se je zapletel v strastne polemike, vsled česar se je odtegnil javnemu življenju. Do 1863. je potoval po Nemčiji, Italiji, Franciji. Ta čas so izšle kmečke povesti. Opisovanje v domovini je sijajno, bajke posameznih povesti ganljive. Človeku treba samo misliti na Thron, psihološko mojstersko uspelo Ribičevo hči ali na poznejše delo Kapitan Mansana, epizodo iz italijanske zgodovine z autobiografsko veljavo.

Po povratku je dobil Björnson od storthinga pesniške plače 3600 K, katero je pa 1885 odklonil. Tudi potem je živel na potovanju in ako ga ni vezala politika na domovino, je bil na Nemškem in v Parizu. V njegovem delovanju ločimo dve dobi: romantično religiozno do leta 1874 in realistovsko — kritično od leta 1874. Njegov psihološki dar opazovanja in njegov močni smisel za realnost ga navedla umetniško k naturalizmu. On postaja napadalen, reformatorski in polemičen.

Nekatera Björnsonova dela so vzbudila mnogo hrupa, n. pr. Rokavice, kjer zahteva pesnik čistost za moške. Björnson je pisal hitro in lahko. Včasih pa po cele tedne ni nič delal, a kadar je začel, je delal vzdržoma, misel se je gladko vrstila za mislijo neovirano in brez težave. Rokopisa baže ni nikoli čital in popravljal. Med delom je rad poslušal smeh in vesele pogovore, vsled česar je obično delal v sobi, kjer so imeli njegovi ljudje goste. Njegovi predniki so živeli vsi dolgo. Dedec mu je bil 100, oče 90 let star. Njega pa je smrt vendar zgodaj pobrala; komaj je dočakal 70 let.

Oče Kondelik in ženin Vejvara.

17

Češki spisal Ignát Herrmann. — Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

»Le počasi, stari«, je opominjala gospa; ako raztrgaš ušesa, je konec!»

»Ne riši mi hudiča na zid!« je kričal boječe gospod Kondelik. Sreča, da je vstopil Vejvara, katere mu se je posrečilo spraviti Kondelika v čevlje. Mojster si je utiral pot z rokavom rdeče srajce, tolkel je z nogama, da bi stal popolnoma trdno. Gospa je že držala nazaj suknjo, Pepica je podajala čepico in Vejvara je vrtel mojstru monogram na pasu in je skrbno iskal sredino njegovega trebuha, da bi bilo somerno. Slednjič je bil mojster gotov in gospa je hitela po plašč, ki je imel popolnoma nove jermene in je skrival polovico gosi, kos telečje kite in libro suhega svinjskega mesa. Od gladi bi ne mogel mojster umreti, to je res.

»Ampak čas je že, da bi šla, gospod,« je opomnil Vejvara, videč, da je kazalec na uri prišel že na pol sedmih. Ob osmih gre vlak — predno pridemo na Smichov*) poteče ura — in ne sme se utruditi že v začetku.«

»No, saj že greva!« je odgovoril Kondelik in je dal v žep drobiž, nož, uro, vžigalice, hišni ključ in druge malenkosti. Pa se je poslovil z ženo in s hčerko, Vejvara se je globoko priklanjal, priporočil se je in rekel sramežljivo:

»Torej jutraj na svidenje na Karlovem Tynu, milostljiva gospa.«

*) Praško predmestje.

Z vseh strani prihajajo prispevki, povsod se pobira, vlada je že darovala 20.000 dinarjev, ali škode je nad 5 milijonov.

Politična kronika.

POTOVANJE ČLANOV RUSKE DUME V SOFIJO.

Po zasedanju ruske dume, ki bo končano meseca junija, se poda skupina slavofilskih duminih poslancev pod vodstvom prejšnjega predsednika dume, Homjakova, v Sofijo in Carigrad, da stopi z bolgarskimi in turškimi politiki v neposredno dotiko. Bolgarski in turški ljudski zastopniki pojejo letos v jeseni v Peterburg.

PRORAČUNSKI ODSEK

Je včeraj nadaljeval posvetovanje o postavki ministerski svet in upravno sodišče. K izvajanje dr. Ploja (glej včer. brzojavke) imamo še dodati, da je odločno grajal čudno stališče, katero zavzema štajerski deželni odbor glede regulacijskih del ob Dravi, v zadevi torej, ki je velike važnosti za prebivalstvo v ptujskem in ormoškem okraju. Debate o češkem drž. pravu nas ne zanimajo toliko, pač pa pada v oči krčeviti napor posl. Markhla, da bi zavrnil Kramárovo primerjanje razmer na Češkem in Štajerskem. Razmere si baje niso enake; pri nas so Nemci autohtono prebivalstvo in plačujejo več davka kot Slovenci... Razmere si seveda niso enake: pri nas so Nemci neusmiljeni gospodarji, dočim Čehi Nemcem vse preveč popuščajo. — Markhl se je tudi pritoževal zaradi zavlačevanja zgradbe nove državne gimnazije v Celju. — Končno se je sprejelo več resolucij; med njimi Stanjkova, da mora upravno sodišče v istem jeziku izdajati svoje razsodbe, v katerem so bile pritožbe vložene, in Concijeva, da se naj postavno uredi delokrog ministrov rojakov. Pror. odsek je konečno odobril dispozicijski fond s 27 proti 19 glasom.

KAJ SE GODI ZA KULISAMI?

Koresp. »Centrum« ve povedati, da se vlada pogaja s Slovansko jednoto glede vstopa v vladno večino. To pa zaradi tega, ker želi, da bi se definitivno rešilo vprašanje reforme poslovnika.

Štajerske novice.

a Zadruga „Zadružna elektrarna v Trbovljah, registrovana zadruga z omejeno zavezo“ se je ustanovila v sredo 27. t. m. zvečer pri Gopevškem v Trbovljah. Pripravljali odbor, ki je bil izvoljen na prvem zborovanju meseca novembra 1909 je predložil načrte, proračune in pravila. Elektrotehnični del je izvršil naš rojak g. inženier Turnšek od tvrdeke za električno industrijo v Weiz-u, zadržni del pa g. Miloš Stibler od Zadružne Zveze v Celju. Cela naprava bo stala krog 80.000 K. Na zadnjem sestanku je bilo nad 50 zborovalcev, izmed teh jih je 45 takoj javilo svoj pristop k zadrugi. Načelstvo se je izvolilo sledeče: Župan g. Vodušek, ravnatelj; podžupan Krammer, ravnateljev namestnik; trgovec g. Moll, blagajničar; učitelj g. Robert Plavšak, zapisnikar; gg. Počivavšek, Forte, Goropecšek in Božič, udje načelstva.

a Klerikalna narodnost. Kapucini v Celju se oddali dela nemškemu in protestantskemu kleparju Potznerju, vključ temu da imamo v Celju slovenskega in katoliškega kleparja Jošta, ki ga imajo kapucinci pred nosom in ki je celo v

„Straži“ inseriral. Gotovo se torej ne morejo izgovarjati, da niso vedeli zanj. Da bi jim pa Potzner ceneje delal, tudi ne morejo trditi, ker g. Jošta sploh za proračun niti vprašali niso. Ti ljubo klerikalno katoličanstvo in njih narodnost!

a Ustanovni občni zbor mariborske podružnice Zveze jugosl. železničarjev se vrši v četrtek, 5. majnika t. l. ob 4. uri popoldan v mali dvorani „Narodnega doma“ v Mariboru. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika Zveze jugoslovanskih železničarjev. 2. Čitanje pravil. 3. Sprejemanje članov. 4. Volitev odbora. 5. Slučajni predlogi. Slovenski železničarji, udeležite se s svojimi soprogrami mnogoštevilno tega važnega občnega zbora!

a Klerikalna posojilnica v Ptuj. Klerikalci imajo v četrtek, 5. maja 1910 popoldne v minoriškem samostanu strogo zaupen shod. Poročevalca gg. Ozmec in Pušenjak. Sklicuje Zadružna zveza v Ljubljani. Klerikalci nameravajo tudi tukaj ustanoviti lastno bojno posojilnico.

v Družabni večer priredi jutri zvečer Narodna godba v gostilniških prostorih Narodnega doma za celjske Slovence. Vstopnine ni. Godba igra sedaj jako dobro, kar bo gotovo jutri zvečer marsikoga napotilo v Narodni dom.

a Hmeljarji, pozor! Bolhači, kateri žugajo uničiti mlade hmeljske poganjke, se zatirajo najuspešneje potom škropljenja s tekočino, v kateri smo na 100 litrov vode raztopili pol kg mazavega mila in 2 kg tobačnega ekstrakta. Škropljenje izvršuje se z navadno vinogradsko škropilnico.

V Št. Jurju ob J. ž. se vrši na praznik Kristusovega vnebohoda, dne 5. maja pri g. Al. Nendlu velik Ipavčev koncert. — Na vspeh so sledeče točke: 1. Dve utvi, moški zbor. 2. a) Naša zvezda, mešan zbor; b.) Milada, mešan zbor. 3. a) Kaj ne, da čuden sem, čveterospev; b.) Oblačku, čveterospev. 4. a.) V tihi noči, mešan zbor; b.) Lahko noč, mešan zbor s tenor solo. 5. Danici, čveterospev. 6. Slovenec sem, moški zbor. — Vstopnina: sedeži 1 K in 60 v. Začetek ob 6. uri zvečer. — Čisti prebitek koncerta je določen za spomenik skladateljev, bratov Ipavcev, in se prosijo za prispevke tudi oni, ki ne morejo priti h koncertu.

Iz Št. Jurja ob J. ž. blati nekdo na nezasišan način Ipavčev koncert, čegar vspeh podajamo višje, v »Slov. Gosp.«. — Človek se mora naravnost čuditi toliki surovosti in brezobraznosti šentjurskih klerikalcev. Zares, za te ljudi velja pregovor: Povej mi, če si klerikalec, potem ti povem, kdo si: namreč človek, ki ne sodiš v nobeno olikano in pošteno družbo več. Več se taki svojati ne splača odgovarjati. —

a Nabori v Slovenjgradu. Udeležilo se je naborov okrog 300 fantov, od katerih je bilo potrjenih 40 in sicer 26. apr. 26 in 27. apr. 14.

Društvo za varstvo otrok v Kozjem je izvolilo dne 21. t. m. mesto bivšega deželnosodnega nadsvetnika dr. Gelingsheima, ki je stopil v pokoj, za načelnika njegovega namestnika dr. Doxata. Društvo ima sedaj 1310 kron premoženja. Sklenilo se je, za prositi osrednjo zvezo v Gradcu za večjo podporo v korist okrajnega društva.

Lastovnice so tu že nekaj dni, ali iz večih krajev prihajajo poročila, da jih je na žalost vedno manj. Temu so krive vremenske neizgode, ki ugonabljajo ljubeznive ptice selivke, še bolj pa nenasitni Lahi, katerim vlada ne brani pobijati koristnih ptic.

»Slovenska Matica« javlja: Knjige za 1909. leto je že dobili. Zeleti je, da se za njih oglašajo vsi bivši člani. Tudi je potrebno, da imajo knjige za to leto vsi tisti, ki so se letos že oglašili kot Matičini člani ali se šele mislijo oglašiti. Minulega leta je namreč izšel I. del »Koroške« in letos izide II. del. Le kdor je obe leti član, ima torej celotno delo. Slovenski zemljevid se zdaj tiska v državnem geografskem zavodu na Dunaju. Gotov bo okoli novega leta. Ker so stroški veliki, naj bi se oglašali tudi naročniki v sorazmernem številu.

Halleyev komet so videli včeraj med četrto in peto uro zjutraj tudi v Mariboru. Krasna zvezda, ki se je prikazala na iztočnem nebu, je bila nekako dvakrat večja kakor Venera. Videli so jo še tudi po peti uri kot malo pičico, ki je vedno bolj bledela in izginjala, dokler se ni slednjič izgubila.

Društvo nemških volilcev v Mariboru bo imelo dne 7. maja sejo, pri kateri se bo razpravljalo med drugim tudi o ustanovitvi hranilnice in posojilnice za nemške državne uslužbence na Spod. Štajerskem. Nemškutarji se vedno bolj organizirajo. In mi?

Wondrak na Štajerskem. V torek je bilo v raznih listih poročilo, da je poneveril poročnik Wondrak v Pragi 30.000 kron erarskega denarja. Sedaj se poroča, da je bil defraudant v Št. Vidu pri Špilfeldu, kjer je obiskoval znance iz svojega kadetovanja v Strassu. Fant je imel obilo denarja in je dal val rad za pijačo. Pravil je, da je na dopustu, a ko je slutil, da so izvedeli za njegovo tatvino, jo je pobrisal. Morda se še korajžni človek kje oglasi.

Čudne razmere. Na ljudski šoli v Hočah. na kateri sta prva dva razreda popolnoma slovenska, dobivajo otroci tudi v prvem razredu nemška šolska naznanila. Na njih je podpisana učiteljica Căc. Terzan iz Petrovč. G. nadučitelj Moder bi že lahko napravil red, če pa se on ne čuti dovolj močnega, bi pa bilo dobro, da bi učitelju Gattiju kdo drugi stopil na prste. Njegovo izzivanje v tretjem razredu ni baš na mestu.

Redek slučaj. V Bunčanih je prejel hlapec Michael Škof po županu bronasto kolajno, ki mu jo je priznal deželni namestnik za dolgotrajno vzorno službovanje. Škof služi pri Osterčevih že nekako od l. 1860 pridno in celo uzorno. Doživel je že tretjega gospodarja, kaznovan ni bil nikoli in prihranil si je precej denarja.

Nemška obrt v Gradcu. Nemško vpitje o slovenskem navalu na Gradec je sicer lažnjiva zvijača in tarnanje, da postaja Gradec tu pa tam slovenski, je tudi sleparija, ali vendar je res, da bi se dalo v tem ali onem oziru kaj doseči, ako bi bili naši ljudje le nekoliko organizirani in bi se jim posvečalo troho pozornosti. Da so obrtniki večinoma Slovenci ali pa vsaj Slovani, hočemo dokazati s tem, da navedemo vsa imena onih odbranih krojaških delavcev in mojstrov, ki so se pogajali pri sedanjih stavki. To so: Hojnik, Urban, Kosel, Muchitsch, Welisch, Podolski, Burgetz. Samo šest jih je bilo in šest — Slovencev ali vsaj Slovanov.

Strelne vaje pri artileriji. Mariborski artilerijski polk odrine 2. maja k strelnim vajam na Ogersko. Šel bo čez Ptuj, Ormož, Čakovec, Veliko Kanižo in Keztely v Hajmaker, kjer se ustavi. Desetega julija pride zopet v Maribor.

a Nadučiteljsko mesto v Kaplji na nemški meji, kjer se nahaja štirirazredna mešana šola, je razpisano. Učni jezik je samo v prvem razredu slovenski. Prosilec mora biti zmožen subsidiarno podučevati veronauk. Prošnjo je vložiti do 21. maja. (Nemškemu učitelju bi podelil šulferajn 200 kron podpore na leto. Krajni šolski svet je precej nemškutarski.)

»Da, takoj zjutraj pojdevi,« je pritrjevala gospa in gospodična Pepica si je od radosti mela roke.

Gospa in hčer sta spremenili oba sokola na hodnik. Gledali sta za njima, dokler nista prišla do konca stopnjic, pa sta pohiteli na okno, da bi ju tudi od tam gledali.

Gospod Kondelik je izstopil zelo negotovo skozi vrata in prvih petdeset korakov je šel neizrečeno bojazljivo, skoraj kakor da bi se sramoval. Takega ga Ječna ulica še ni videla. Niti glave ni povzdignil in stiskal se je k Vejvaru kakor da bi se za njega skrival. Najbrže gledajo sosed! Toda naenkrat se je ojunačil, zravnal se in korakal popolnoma moško poleg mlajšega sodruga.

»Samo korak držite, gospod Vejvara!« ga je opominjal.

Ko so šli mimo »Štirinajstih pomočnikov«, je obvisel malo njegov pogled na opletene steklenici, ki se je majala ob desnem Vejvarovem boku, mojster se je vstavil in zaklical:

»Tristo vragov — vino sem pustil doma!«

»To je pa dobro!« je rekel Vejvara.

»To ni dobro!« je zaklical Kondelik kisló. To je neumno! Tako vino sem si kupil! Kaj pa vi nesete tamle?«

»To je karlovarska želodčna voda, gospod,« je odgovoril Vejvara.

»Tristo vragov!« je krel gospod Kondelik. »Da grem vino pozabit! Nič ne pomaga, moram potoma kupiti drugo! Samo kje!«

Srečno se je spomnil na prodajalca mesa Rdečkarja na Karlovem trgu, ki je prodajal tudi vino in krenil je okolo cerkve svetega Ignacija. Vejvara je skrivoma pogledal na uro Novomestnega stolpa. Tri-

četrt na sedem.

Pri Rdečkarju so prinesli ravno sveže klobasice s kuhinje in njih duhu se mojster Kondelik ni mogel upirati. Obrnil se je k Vejvaru in ga spodbudil:

»Slišite, mladenič, tukaj-le bi se mogla malo najesti. Kdo ve, kedaj pridemo k kaki jedi in takih klobasic zunaj ne dobimo.«

Vejvara je boječe gledal na uro, vendar si ni upal ugovarjati. Rajše je sedel, da je kar najhitreje povečerjal in goltal gorke klobasice, da si je skoro usta oparil.

Mojstru Kondeliku niso zadostovale tri. Naročil si je še dve in poprosil za steklenico vina. Vejvara je nestrpljivo prestopal na pragu prodajalne, ker ga je Kondelikovo obotavljanje napolnilo s strahom, da zamudita. Ta strah je bil docela opravičen in se je tudi kot takega izkazal — žalibog. Ko je prišel Kondelik iz prodajalne, se je spomnil, da bi morale biti pravzaprav dve steklenici vina in vrnil se je v prodajalno. Predno so prinesli drugo steklenico iz kleti, je zopet poteklo nekaj časa.

Pa se je še vstavil približno v treh trafikah zaradi smok, spomnil se je, da ne bo škodilo, ako si preskrbi za pot lojevo svečo, pri prodajalki niti si je kupil za vsak slučaj prejo, nit in šivanko — in ko sta slednjič junaka vstopila na smichovski kolodvor, so se oglašili na peronu poslednjič trije udarci na zvon, slabo prerokujoče piskanje lokomotive in nekolikratno težko puhanje parnega stroja.

Brez listkov, v največji naglici sta hitela skozi čakalnico na peron — vlak se je začel pomikati in kakor v posmeh našima poznima junakoma je mahalo okoli trideset bratov sokolov s čepicami in z robci iz oken vozov.

»Vstaviti!« je zakričal mojster Kondelik. »Vstaviti! Midva tudi greva!«

Bučen smeh bratov iz vlaka mu je bil odgovor. Vejvara je ves potrč gledal za odhajajočim vlakom. »Morate iti peš!« je zaklical nekdo iz poslednjega voza. Pripojite se k pešcem!«

In vlak je že drčal čez poslednje kolodvorske ovinke in hitel proti Huhljem. Vejvara je gledal za njim kakor obsojenec za ladjo, ki ga je pripeljala na pust otok. Kondelik je jezno gledal smehljajoče se železniške uslužbence. Slednjič se je obrnil k Vejvaru in rekel:

»To se vam je posrečilo, brat Vejvara!«

»Dovolite, prosim, gospod.« se je skušal Vejvara braniti.

»No, da — to se vam je posrečilo!« je ponovil mojster in je černo gledal.

»In kaj sedaj?«

Vejvara je pogledal mojstra z očmi umirajoče košute in je odgovoril potrč:

»Ničesar drugega ne ostane, kot da greva peš. Upam, da najdeva oddelek čete, ki je šla peš in se k nji pridruživa...«

»Jaz že vidim, kako se pridružujeva!« je mrmral Kondelik. »Saj ne veva, kod gredo in če so sploh že na potu...«

»Gotovo, gospod, ti so šli že pred eno uro, kakor je bilo naznanjeno. Ko bi popolnoma zanesljivo vedela za smer, kod so šli, mogla bi jih lahko dobiti, zakaj gotovo si kje med potjo odpočinejo.«

»Ko bi vedela, k o bi!« je ponavil Kondelik černo za Vejvarom. »To je ravno, ko ne veva. Jaz bi se najrajši vrnil domov.« (Dalje sledi.)

a V Št. Pavlu pri Preboldu imajo v ponedeljek 9. in 10. maja občinske volitve.

a Nadležen agent. V gostilno gospe Mohorko v Školjah pri Pragerskem je došel neki nemški agent zavarovalnice „Fonciere“. Neko mlado dekle, ki služi pri gostilničarki, je tako nadlegoval, da se ga je morala ubraniti z nožem. Kuge, lakote in agentov — reši nas dobrotljiva usoda!

a Volitve v občinski odbor se vrše v Ljutomeru dne 12. maja. „Grazer Tagblatt“ pravi da ostane po njih položaj neizpremenjen in Ljutomer „nemški“.

a Schulvereinska šola na Bregu pri Ptujju se je začela že staviti. Treba bo hitrih in odločnih korakov za obrambo slov. ljudskega šolstva v okolici.

a Iz Ptujja. Dne 8. maja uprizori podružnica sv. Cirila in Metoda tridejansko veseloigro „Učenjak“. Odbor najvljudneje vabi velec. občinstvo, da se v prav obilem številu odzove vabilu, ter s tem dokaže, da kljub vsem obrekovanjem simpaticizuje z našo dično šolsko družbo.

v Iz Podsrede. Podsredčan Anton Šarlah, star 73 let, je padel vinjen po stopnicah neke gostilne v Koprivnici in si pretresel možgane. Tri dni pozneje je umrl.

v V Št. Petru na Medvedovem selu se vrše kmalu občinske volitve. Šteti bo treba napredne glasove.

c Št. Peter na Medvedjem selu. Tisti čuk, ki je nekoč v noči okoli naprednih hiš streljal in hotel ustreliti tudi nekega naprednega fanta, je bil obsojen na 10 kron globe oz. 24 ur zapora. G. fajmošter, slabi sadovi vaše vzgoje!

v Krajni šolski svet v Globokem pri Brež. je v svoji seji soglasno sklenil, da odslej uraduje slovenski in da ne sprejme nobenega nemškega dopisa več. V posnemanje!

a Poročil se je v Brežicah c. kr. artilerijski nadporočnik Romauch s hčerko veletrgovca Hansi Matheis.

a Smrtno se je ponesrečil pri pokrivanju stolpa nove cerkve v Rajhenburgu vsled nepredvidnosti delavec Anton Hribar.

b Dobova. Naš kraj se vedno bolj razcvita. Hiše rastejo kot gobe po dežju in nedolgo temu se je mudila tu komisija, ki si je baje ogledala žel. progo in določila kraj, kjer naj bi bila postaja za tovarni promet. Bogve če res kedaj doživimo, da nam ne bo treba oddajati blaga v oddaljenih Brežicah. — Naselil se je pri cerkvi četrti trgovec, ki mu seveda želimo največ sreče. — V Ločah se trudi župan, da bi se čimprej otvoril promet z brodom, a so mu odnesli neznani zlikovci mostnice iz mostu, ki je potreben, da se pride do broda. Na ta način čakamo na promet z omenjenim brodom lahko še najmanj 10 let. — Za „osla“, s katerim je pital župana Ogorevca, bo sedel organist osem dni, da razmišlja o dostojnih in nedostojnih imenih.

b Dobova. Ni bil zastoj naš poziv k zadnjemu kmetijskemu predavanju. Zbralo se je v gostilni g. Cvetka do 100 kmetov, ki so pazno sledili izvajanjem g. potovalnega učitelja. Saj je pa tudi vse po domače razložil, tako da je mogel vsak vse razumeti in se je kasneje slednji pohvalno izrazil o predavanju. Posebno pa nam je priporočal napravo betonirane gnojne jame, kajti po njegovem mnenju je zelo nespametno kupovati umetni gnoj, doma pa puščati, da nam odteka v v cestne jarke izvrsten gnoj v obliki gnojnice. Preračunal nam je, da se v ugodnem slučaju splača naprava gnojnih jam že v enem letu. — Vendar kaj je to 100 udeležencev napram veliki množini nestrpnih, ki ne utegnejo udeležiti se enakih koristnih predavanj, temveč beže naglo domov, kot da jih žene vihra. Ženske ni bilo nobene pri predavanju. Menda bi bilo škoda, ko bi se tudi one malo bolj poučile v raznih kmetijskih zadevah. Ali morebiti niso možu kmetu desna roka? Upajmo, da se nas prihodnjič udeleži enakega predavanja še kaj več, zato pa prosimo g. potovalnega učitelja, naj nas v kratkem času zopet obišče.

p Sv. Lovrenc na Drav. polju. Poroča se nam: Pred kratkim se je vršila neka obravnava v Ptujju. Pri tej je govoril naš občinski tajnik, zagrižen klerikalec in Ozmečev agitator, le nemški, dočim so naši vrli napredni kmetje govorili samo slovenski, čeravno so tudi več ali manj zmožni nemščine. Sploh se dotičnik vedno rad postavlja z blaženo nemščino! — Donesek k narodnjaštvu naših klerikalcev!

Za Ciril-Methodovo družbo je nabrala dne 25. aprila tl. ob priliki gostije Kristofc-Negličeve v Grušovljah vrta narodna gospodična Micika Zavolovšekova 11 kron.

a V solnčno Italijo! Žandarmerija v Lipnici je prijela 21 let starega čevljarja Becka iz Dunaja, ki je zelo delomrzen človek. Ker ni imel denarja je beračil, a orožniki mlade ljudi težko gledajo pri tem poslu. Aretirani Beck je priznal, da bi bil moral 15. aprila na nabor, ali ker mu drugi kruh bolj diši nego komis, je mislil, da se bode lahko priberačil do Italije, kjer bode brez vojaških bremen užival solnčno svobodo.

a Izlet v Trst. „Narodna delavska organizacija“ v Ljubljani priredi poučen in zabaven izlet v Trst s posebnim vlakom dne 8. maja t. l. Odhod iz Ljubljane ob 3. uri 26 m ponoči, prihod v Trst ob 7. uri 10 m zjutraj; 9. maja odhod iz Trsta ob 2. uri ponoči in prihod zopet v Ljubljano ob 6. uri zjutraj. Voznina stane sem in tje v III. razredu K 5'80 v II. pa K 8'80. Vspored: 1. Prihod v Trst, sprejem gostov. 2. Od 8.—12. ure ogledovanje proste luke, Lloydovega in vojne arzenala ter plinarne. 3. Ob 12. uri obed. 4. Ob 3. uri popoldne ljudska veselica pri sv. Mariji Magdaleni Zgornji pri „Tirocu“ z bogatim vspehom, (godba, petje, ples itd.). Raz veseličnega prostora je krašen razgled na mesto, luko in morje. 5. Ob pol 8. uri gledališka predstava v „Narodnem domu“. Izleta se lahko udeleži vsakdo, le do 5. maja mora vplačati gori navedeno vozino v društvenih prostorih „N. D. O.“ na kar dobi takoj legitimacijo proti kateri dobi na dan izleta vozni listek. Tako ugodne prilike za polet v Trst za ogledovanje tamošnjih znamenitostij in naprav še ni bilo in je zopet ne bo. Tržaški Slovenci so nam obljubili storiti vse, da bode bivanje gostov med njimi kar najprijetneje; podali bomo roko tržaškim narodnim boriteljem ter se navduševali ob njih požrtvovalnosti in vztrajnosti v narodnem boju. Naj toraj nihče ne zamudi te ugodne prilike in naj pohiti z nami v Trst.

Velik javni ljudski shod

se vrši

v nedeljo 1. maja 1910 ob 3. uri pop. v gostilni g. Jakoba Zabavnika

v Jastrebelh pri Sv. Bolfenku nad Središčem.

Dnevni red:

1. Politični položaj v drž. in dež. zboru.
2. Narodna stranka in njeni nasprotniki.

Bolfenčani in sosedje, pridite mnogobrojno!

Druge slov. dežele.

a Osebnost. Za stotnika je imenovan nadporočnik g. Rudolf Maister, pod imenom Vojanov, znani slovenski pesnik.

a V deželni zdravstveni svet kranjski je deželna vlada imenovala 4 člane, med temi 3 pri-sejane Nemce. Radovedni smo, kaj poreče k temu klerikalna večina v dež. odboru in dež. zboru.

a Sokolska župa v Ljubljani se ustanovi 8. maja.

a 410.000 K novega posojila najme goriško mesto in je deželni odbor to že dovolil.

a Proti škofu Mahniču. Znano je, da so vodilni krogi istrskih Slovencev in Hrvatov sklenili, se dež. razstave v Kopru ne udeležiti, ker so Italijani pri pripravljalnih delih Slovence popolnoma prezrli. „Pol. društvo za Slovence in Hrvate v Istri“ je tudi izdalo v tem smislu oklic na narod. Pa kogar ta sklep nič ne briga, je škof Mahnič. Italijanskim agentom gre pridno na roko in naravnost zapoveduje svoji duhovščini, da mora isto storiti. Vseničliško dijaštvo iz Istre, ki študira v Zagrebu, je v posebni resoluciji ostro obsodilo to izdajsko postopanje Mahničovo, ki je nesreča za isterski narod. Mahnič je tisti, ki je svoj čas javno proglašal, da je narodnost paganstvo.

v Klerikalizem v goriški Furlaniji tudi izgubiva tla. Doslej se v kratkem času padle že tri občine, v katerih so doslej neomejeno gospodarili klerikalci (Červinjan, G.adež, Villes), v roke laških liberalcev.

v Slov. kmetijska šola v Gorici je v soboto zaključila šolsko leto. V dveh tečajih je bilo 39 učencev.

Dnevna kronika.

v V varstvo kmečkih posestev je izdalo ju-stično ministerstvo naredbo, ki določa, da kmečkih posestev, ki so prišla na neprostovoljno dražbo, ni potrebno (kakor doslej) dražiti in prodajati v celoti. Odslej bo dovoljeno dajati na dražbo tudi posamične parcele, ali pa privrno komplekse. To pa po drugi strani ni dopustno v slučajih, kjer se s takim nadrobni draženjem razkosajo lepa posestva, ki se lahko racijonelno in dobičkanosno obdelujejo. Sodišča imajo dolžnost, da se v slučajih, ko sama ne morejo konstatirati, ali tvori kako gospodarstvo enoto ali ne, informirajo pri izvedencih, ali gospodarskih korporacijah. Na ta način se na eni strani zabrani razkosavanje posestev, ki tvorijo gospodarsko enoto, a se lahko ob enem pomaga kmetom, katerih posestvo prihaja na dražbo. S tem, da se dražijo posamične parcele, se včasih ubrani popolnega poloma posestnika, ki je prišel na dražbo radi majhnih dolgov, ki se lahko pokrijejo s skupičkom nekaterih parcel. ali pa se doseže s parceliranjem večje skupne svote.

v Električna cestna železnica v Zagrebu se slovesno otvori 18. avg. ob navzočnosti nadvojvode Leop. Salvatorja, ki namerava tisti čas ostati 8 dni v Zagrebu.

v Novo plinarno zgradijo v Zagrebu. Stroški so proračunani na 115.000 kron.

v Socijalno-demokratska osrednja banka. Za ustanovitev banke za soc.-dem. stranko v Avstriji se zavzema njeno glavno češko glasilo „Pravo Lidu“; list omenja, da imajo strokovne organizacije v Nemčiji letnih dohodkov 40 milj. mark, na Avstrijskem so znašali omenjeni dohodki za l. 1901 komaj 2 in četrt milj. kron, l. 1905 pa čez 9 milj. kron. Osrednji volilni sklad upravlja strankin izvrševalni odbor. Stranka ima pa poleg raznih skladov ki počivajo sedaj deloma, ne da bi se obrestovali, še tudi denar v prometu. Stankina banka bi zelo olajšala sprejemanje in razpošiljanje prispevkov iz političnih in strokovnih organizacij, delovala bi pa tudi še v druge svrhe, za skupni časopisni sklad, za ustanavljanje in vzdrževanje delavskih domov in tiskaren, (češka soc.-dem. stranka ima na Češkem 20 delavskih domov na Moravskem 9 in na Nižjem Avstrijskem 1.) Da se nameravajo socijalni demokratje, pred vsem češki, resno „emancipovati tudi od meščanskih denarnih zavodov“, je razvidno iz dosedanjih praktičnih poskusov kakor so ustanovitev „Osrednje ljudske posojilnice“ v Brnu l. 1909., ki je imela za prvo leto čez 4 milj. kron prometa in pa priprave za ustanovitev „Prve zapadnočeške ljudske osrednje posojilnice“ v Plznji. Svoj članek končuje „Pravo Lidu“ takole: „Delavski osrednji denarni zavod sicer še ne živi, toda dolgo ne bo dal nase čakati.“ Vsekakor bo delalo ustanovitvi osrednje banke velike težkoče narodnostno vprašanje, ki postaja vedno bolj pereče tudi za avstrijsko soc.-demokracijo, kakor to kaže poslednji razpor med češkimi in nemškimi sodrugi v strokovnih organizacijah na Moravskem. Toda o tem v eni prihodnji številki.

v Češki profesorji proti škofu. Pred kratkim časom je pozval brnski škof grof Huyn vse katehete na moravskih srednjih šolah, naj zahtevajo v uradnih profesorjskih konferencah odstranitev učne knjige: „Dr. J. Novak: Izbrana dela iz češke književnosti“, to pa zato, ker je v tej knjigi tudi ocena znamenitega — toda protiklerikalnega — pesnika Macharja. Osrednje društvo čeških profesorjev v Pragi je priobčilo nato „Odprto pismo“ škofu Huynu, v katerem pravi med drugim: „Smatramo za svojo dolžnost, da protestujemo kar najodločneje proti Vašemu neupravičenemu in neumestnemu vmešavanju v notranje zadeve čeških srednjih šol, ter proglašamo, da se hočemo proti temu braniti na primeren način.“ Toda še predno je bil ta protest objavljen v časopisih, je škof Huyn umaknil svoj „ukaz“. Je pač spoznal, da se je bil v svoji gorečnosti za katoliško stvar pre-daleč spozabil.

v Ruski jezik na Japonskem. Po rusko-japonski vojski je postal ruski jezik na Japonskem zelo priljubljen in uče se ga vedno širši sloji, tako da mnogi Rusi domnevajo, da so za tem skrite priprave na novo vojno; toda take vesti dementirajo odločno na obeh straneh.

Dosedaj je ruski jezik uveden kot obvezni predmet v 16 srednjih šolah v primorskih mestih japonskih. Ruski časopisi so si pridobili na Japonskem na tisoče novih naročnikov. „Čitalnica“ v malem mestu Simonoseki je naročena na 40 ruskih časopisov.

v Vojaška imenovanja za maj kažejo tri zanimive pojave. Bivši brigadir v Mostarju polkovnik pl. Gerhauser je bil v burski vojski vojni poročevalec. Sedajni major Trinul je bil v burski vojski pridelen angleškemu komandantu Robertsu, a sedanji generalboštabni zdravnik dr. Kepes je oni zdravnik iz Zagreba, ki se je udeležil avstro-ogerske ekspedicije na severni tečaj pod Payerjem in Weyprechem.

v Prepovedana organizacija naprednega ženstva. Namestništvo moravsko ni potrdilo pravil društva naprednih žen na Moravskem, dasi se je označilo delovanje društva le kot prosvetno, narodno, socijalno in gospodarsko in niti z besedo ne kot politično. Sveti Birokracij je še vedno patron Avstrije.

Književnost.

v Ivan Macher: **Botanika**. Za višje razrede srednjih šol. V Ljubljani. Ig. pl. Kleinmayer & Bamberg. Cena vezani knjigi K 4'50. Knjiga ima 229 slik in 18 podob v barvotisku. Knjiga je okusno opremljena. Slike so lepe. Strokovno oceno prepuščamo gg. strokovnjakom.

v Janka Kersnika zbrani spisi. Zvezek VI. Sešitek I. Ta knjiga obsega spis dr. Iv. Prijatelja: Janko Kersnik, njega delo in njegova doba, in sicer I. del: Leta mladosti in učenja. Založil in izdal jo je L. Schwentner v Ljubljani. Cera broš. K 2'50, po pošti K 2'70. H knjigi se še povrnemo.

Po svetu.

v Grof Zeppelin prileti s svojim zrakoplovom koncem majnika v Prago; tako poroča praški „Dea.“

v Ravnovesje med kmetijstvom in industrijo. Glavni tajnik „industrijskega kluba“ A. C. Ranig je izdal knjigo „Gleichgewicht zwischen Landwirtschaft und Industrie“. v kateri toplo zastopa skupno postopanje teh dveh panog narodnega gospodarstva. Prebivalstvo Avstrije naraste vsako leto za 340.000 duš; okroglo 40000 teh se izseli. Ostanek 300.000 pa ni zaposlen v kmetijstvu, ampak v industriji. Zato treba delati na mirni sporazum med obema.

v Nova ekspedicija na južni tečaj. Bavarski poročnik Filchner pripravlja za spomlad l. 1911 ekspedicijo na južni tečaj.

v Posledice nepremišljenosti. V kmetijski gospodarski šoli v Hochstrassu pri Stössingu je slavila prednica god. Ob tej priliki je oskrbnik, 37 letni Leber, streljal iz možnarjev. Ker se eden ni vžgal, je hotel Leber naboj izvrtati, pri tem pa se je naboj vžgal in ves prasnili v lice Leberju, ki strašno poškodovan. Obe oči mu je izžgalo.

v To so kavli! Nečuvčen slučaj se je zgodil v neki slovaški občini pri Trenčinu. Ko je prišel kandidat narodne delavne stranke, baron Levay, k ljudstvu, mu je začel razvijati svoj program v madjarskem jeziku. Komaj je pa izgovoril par besede, stopi k njemu kmet, ki ga opomni, da njegovi rojaki ne razumejo madjarski in da naj raje govori angleški. Levay je na to res govoril pol ure angleški, a na koncu govora je pristopil drugi kmet, ki se mu je tudi v angleškem jeziku zahvalil in izrazil zadovoljstvo s programom. V občini je nekako 3000 ljudi, a 80 odstotkov je takih, ki so se kot izseljenci v Ameriki naučili angleški.

v Gnjat iz neba. Pri Bingenu na Nemškem so pozdravljali solniča zračno ladjo „Parseval II.“ s streli iz možnarjev, nenadoma pa je nekaj priletelo izpod neba in pljusnilo v vodo. Ko so ljudje v čolnu pogledali, kaj bi bilo, so našli 6 funtov težko gnjat, ki je priletela iz „Parsevala“.

v Dijaški pretepi v Budimpešti se še vedno vrše. V pondeljek so se ponovili na filozofski fakulteti, ker rektor radi razburjenega razpoloženja ni pustil predavati profesorju Marczaliju. Več klerikalnih in svobodomiselnih dijakov je bilo neusmiljeno teptenih. Policija je napravila komaj mir.

v Tatvina za tatvino. V Moskvi so odkrili velike tatvine v patrijarhatski zakladnici. Ukradeno blago je največja dragocenost pravoslavne cerkvenega zaklada in ne predočuje samo bajne materialne vrednosti, ker je njegov zgodovinski in umetniški pomen istotako ogromen. Sinoda je odredila preiskavo, kaj bi bilo vse pokradeno, ali pri tem je na grozo prišlo na dan, da so največje dragocenosti ukradene in nadomeščene s steklom.

v Požar na Tirolskem. Gorsko vas Javie na južnem Tirolskem je v torek po noči uničil požar popolnoma. Ostala je samo cerkev in dve sodni hiši. 130 rodovin je brez strehe, škoda se pa ceni na 300.000 kron.

v Povodenj vsled petroleja. Edna'cev petrolejske družbe „Romana Americana“ pri vasi Stravopoloos na Rumunskem se je pri navrtanem vrelcu odprla, vsled česar je surovo olje, katerega se je po oni cevi produciralo na dan po 140 vagonov, preplavilo precejšen kos zemlje. Vojaštvo je brnilo, da niso nastali požari in vodstvu se je posrečilo, da je prestreglo precejšen del olja.

v Stromboli bljuva. Sedaj ko se je izbljuvala za nekoliko časa Etna, je pa povzel njeno delovanje sosed Stromboli. Zdi se, da bo prišlo v Italiji zopet do potresov.

a Knjiga za 24.000 kron. Neki antikvar iz Lipskega je kupil na dražbi na Dunaju drobno knjižico „Armenbibel“ iz drage polovice 15. stoletja. V knjižici je 19 strani in nekaj akvarelov, ki predstavljajo Jezusovo življenje.

v Novi nemški milijon za Tirolsko. Pred kratkim sta bili združeni občini Bolcan in Zwölfmalgrein. O tej svečani priliki je nek rodoljubni mešan zasnoval milijonsko ustanovo svojim rojakom. Dobri Tirolec, ki hoče biti „neimenovan“ je namreč vložil v tamošnjo hranilnico kapital, ki se naj izplača magistratu združenih občin, ko doseže z obresti vred 1 milijon kron. To se zgodi čez — 400 let, kajti darovani kapital znaša 1 K. Ta znesek so vknjižili na ime „Veliki Bolcan“ Tako vsaj poroča „Frankf. Zeitz.“

a Tat, ki noče iti, je načelnik pravoslavne cerkvene občine v Velikem Bečkereku. Ker je nekaj poveril, so ga odstavili, ali on ni hotel predati ključev svojemu nasledniku. Pred dvema dnevi so ga pa vrgli iz cerkve.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

HOFRICHTER JE PRIZNAL SVOJO KRIVDO.

Dunaj, 22. aprila. Včeraj popoldne je Hofrichter v garnizijskem zaporu obširno priznal svojo krivdo. Zadnje dni se je opazalo, da ga mučijo težki duševni boji — in sedaj se je konečno odločil k priznanju. Izjavil je, da je hotel zopet priti v generalni štab in je zategadelj poslal imenovanim častnikom cijankalijska pisma. K temu ga je navajala zlasti ljubezen do žene, kateri je hotel zagotoviti brezskrbno bodočnost. Garnizijsko sodišče je obvestilo o Hofrichterjevem priznanju policijsko ravnateljstvo in pa državno pravdnštvo.

VSTAJA V ALBANIJI. — KONFLIKT MED TURSKIMA DRŽAVNIMA ZBORNICAMA.

Carigrad, 29. aprila. Po poročilih, ki jih je dobila visoka porta, so turške čete popolnoma obkolile albanske postojanke pri Kačaniku. Turki nameravajo ujeti uporne Arnauts in jih potem izročiti vojaškim sodiščem. — V tabor upornih Arnautov pri Ipeku so poslali Turki odposlance za posredovanje.

Carigrad, 29. aprila. Vstaja se je razširila po celi severni Albaniji. Pridružili so se ustašem tudi katoliški Arnauti. Okrog Ipeka je koncentriranih 6 tisoč oboroženih vstašev. Arnauti izjavljajo sedaj odkrito, da hočejo odpravo sedanjega režima in pa vspostavljenje prejšnjega absolutizma.

Carigrad, 29. aprila. Med poslansko zbornico in senatom grozi izbruhni konflikt; revizija ustave, katero je poslanska zbornica že izvršila, določa namreč, da mora biti dve tretini senatorjev voljenih, eno pa imenuje sultan. Mandat senatorja bi naj trajal 9 let. Senat zahteva, naj bi sultan imenoval vse njegove člane za celo življenje.

POGROM V KIJEVU?

Bukarešt, 29. aprila. Tukajšnji listi javljajo, da se je vršil včeraj v Kijevu velik pogrom na židove. Vsled hujškarij pravoslavni popov in črnosotenskih agitatorjev je prihitelo iz okolice v Kijev na tisoče kmetov, katerim se je reklo, da je car za včerajšnji dan prepustil življenje in imetje Judov pravovernemu narodu na razpolago. Kmetje so vdrli v židovske mestne dele, razbili vse po židovskih stanovanjih, pokradli in odnesli, kar se je odnesti dalo in poklali žene in deco. Med roparji in židi je došlo do hudih bojov, v katerih je bilo pobitih na stotine Judov. Policija in orožništvo je mirno gledalo pustošenje.

Ko so Judje poslali deputacijo k guvernerju, je ta ni hotel sprejeti. Bolnišnice so polne ranjencev, ki so večinoma že v agoniji. (Potrdila teh vesti je treba počakati. Op. uredn.)

STAVKA KROJAŠKIH POMOČNIKOV V GRADCU KONČANA.

Gradec, 29. aprila. Več tednov trajajoča stavka krojaških pomočnikov je končana. Včeraj so se moj-

stri in pomočniki pobotali z zvišanjem plačilnega tarifa. Danes so šli pomočniki na delo.

SPOR MED FINCI IN RUSIJO.

Petrograd, 29. aprila. Včeraj je imel finski dež. zbor zadnjo sejo glede novih od Rusije zahtevanih zakonov glede finske uprave. Rezultat posvetovanja pride jutri v Peterburg. Gotovo je, da so Fini zakone odklonili. Opozicija na Finskem narašča; od vseh strani prihajajo izjave finskemu deželnemu zboru, da vstaja v odporu.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK NA AEROPLANU.

Pariz, 29. aprila. Srbski prestolonaslednik je izvršil včeraj z znanim avijatikom grofom Lambertom dobro uspehi vzlet z aeroplanom.

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Viktor Bevc, Celje

Ravnokar je izšel najnovejši zelo praktični
poletni vozni red
veljaven od 1. maja do 1. oktobra 1910
obenem s koledarjem za leto 1910.

Pregledal ga je višji železniški uradnik. — Obsega vse železniške proge, ki teko po slovenskem ozemlju. Dobiva se v nekaterih knjigarnah in trafikah in v založbi „Gorenjca“ v Kranju. — Cena 20 vin, fino vezan 40 vin.

Apnenica s kamnolomom

v Celju razpošilja vsak dan sveže

žgano apno

v izborni kakovosti po znižani ceni. Velika izdatnost in maščoba! — Čisto bela barva! — Gnojno apno prodaja kmetovalcem po nizki ceni.
288 2-2

Nahrbtnike (Rucksäcke)

dekorecije za sobe z lepimi celjskimi in umetnimi slikami, torbice za trg se dobijo pri tvrdki

Goričar & Leskovšek v Celju

zastopstvo in glavna zaloga pravih zlatih peresnikov (Goldfüllfederhalter) po raznih cenah.

177 88-16

Pisalni stroj z 4 dno pisavo
L. C. SMITH & BROS

Predno si nabavite kak pisalni stroj, zahtevajte prospekt, brezplačno in brezobvezno razkazovanje stroja pri

Zvezni trgovini
v Celju.

Noben drug pisalni stroj nima teh eminentnih prednosti. Ta stroj je vspeh 20 letnih izkušenj v izdelovanju samopisnic. V najkrajšem času se je prodalo 100.000 teh strojev v popolno zadovoljnost odjemalcev, ki stavijo pri nakupu velike zahteve. Ako se mudite v Celju, ne zamudite prilike si ogledati ta najpopolnejši pisalni stroj.

Zahtevajte brezplačno razkazovanje stroja! — Zahtevajte prospekt!

10 letno funkcijsko jamstvo!